

נדב ויסמן - ורדרדות ומלנכוליה

מאז החל להציג, הביא איתו נדב ויסמן לאמנות עולם משלו, תחום ומפותל בתוך עצמו, דחוס בתוך מיתולוגיה אישית משלו. זהו עולם המאוכלס בגיבורים וגיבורות בעלי אפיונים והתנהגויות מסוימים, את עיסוקיהם ניתן למקם בין משחק, אלימות, ומין ולעולם כל אלה מצטיירים גם כמו הדברים עצמם וגם כמטפורות לעניינים אחרים.

הדמויות אשר מרכיבות את עולמו האמנותי של נדב ויסמן הן בעלות גוף ורדרד וחלק וראש ענק, ספק מבוגרים ספק ילדים, עם פרופורציות גוף של עוברים. הם מתגלמים באופן דומה בכל אחד מהתחומים בהם הוא עוסק – ציור, פיסול (יציקות פוליאסטר גדולות ממדים) ולאחרונה גם אנימציה. הם עירומים אבל לכאורה לא מודעים למיניותם, גם אם אברי המין שלהם מודגשים. מכיוון שהם שקועים במשחק או מוקפים באווירת חדר ילדים, העירום שלהם עשוי להעביר תחושה של רגע לפני אכילת פרי עץ הדעת. עירום טרום חוויה מינית. קשה להחליט איך לכנות אותם – גברים או נערים? נשים או ילדות? הם מתקיימים במרחב ביניים שבין ילדות לבגרות, משמרים מצד אחד התנהגויות של ילדים (משחק, ישיבה על הרצפה) ומצד שני מאמצים גינונים של מבוגרים – הנשים עונדות תכשיטים והולכות על נעלי עקב, הגברים מצוידים ברובים. כלומר, לא סתם גינונים, אלא סטריאוטיפים מיגדריים מובהקים. כך שבאופן מוזר הדמויות מיניות ונטולות מיניות במקביל. לעיתים הם נראים כמו ילדים המתחפשים למבוגרים, ולעיתים להיפך - מבוגרים המתחפשים לילדים. כך או כך, תמיד הדמויות משדרות מתח דחוס של ילדים-נערים על סף ההתבגרות. העולם אורב בפתח, המשחק הוא משל, חדר הילדים ומגרש המשחקים הם חדר הכניסה לחיים עצמם. והנמשל? מן הסתם לא פחות מהחיים עצמם – והאמנות עצמה.

לתערוכתו האחרונה, למשל, קרא ויסמן "שיעורי רכיבה". בתערוכה הופיעו לא מעט סוסים (מצוירים ומפוסלים) וגיבור סרטון האנימציה שלו רכב על סוס, אבל גם ניגן על פסנתר. אורכו של הסרטון דקה וחצי בלבד אבל עוברת ממנו תחושה של מסע קיומי – גבר שנקרע בין יצירה לבין המכשולים שמערים הגוף (ציפורניו גדלות במהירות לא טבעית ומפריעות לו בנגינה) לבין תכונותיו "הגבריות" כרוכב סוסים עם רובה ביד. שיעור הרכיבה מסתבר כשיעור בחיים, והאווירה השורה על מרבית עבודותיו של ויסמן נדמית כמו סיפור חניכה גברי מתמשך.

כל עבודותיו מתקיימות על הפער שבין מראית עין קלילה – הורדרדות של הגוף, הצבעוניות של הדמויות והאובייקטים – לבין מועקה גדולה המצטברת בהדרגה. חדר הילדים עשוי להצטייר כזירת חוץ-טריטוריה של החיים – צבעוני ורענן, ילדותי ומשחקי. אך הנוכחות הילדית מתעתעת. הילדות שנדב ויסמן מצביע עליה היא בודאי לא נוסטלגית וחביבה כמו שאולי היינו רוצים לחשוב, זוהי תקופת ביניים מתוחה, מאופיינת בטעם מריר-מתוק. בחדר הילדים שלו משחקים בעצמות ולא בקוביות, ראשי סוסים תלויים על תקן קישוטים, מלנכוליות ומורבידיות משתלטות על הורוד.

אי שקט ומוזרות גדולה מצפים את המרחב האמנותי של נדב ויסמן. כשם שהילדות איננה גן עדן שיש להתרפק עליו, כך גם האמנות עצמה אינה מתמסרת בהתאם לציפיות: הדמויות והדימויים הרבים, בשלל צבעים, מסרבים להתפענח לסיפור בעל עלילה. הצופה נאלץ לחיות איתם במצב לימבו תמידי, לא כאן ולא שם, לא ילדות ולא בגרות, בהמתנה מתמדת.

רותי דירקטור
מבקרת אמנות, אוצרת